

GAZETA LWOWSKA

DZIENNIK DLA DYSTRYKTU GALICYJSKIEGO

Nr. 285 — Rok II

Piątek, 4 grudnia 1942 r.

DZIŚ: Barbary
JUTRO: Saby i Niceta

Duce mówi: Walka ramie przy ramieniu z Niemcami aż do ostatecznego zwycięstwa

RZYM, 3. 12. 1942.

Na wspólnym posiedzeniu komisji ustawodawczej faszystowskiej Izby korporacyjnej, w której wzięli udział wszyscy członkowie rządu, wygłosił Mussolini we środę przemówienie transmitowane również przez radio, w którym nakreślił wyczerpujące sprawozdanie polityczne i wojskowe na temat sytuacji wojennej.

W chwili gdy Mussolini wszedł na salę, powitano go burzliwą, nie kończącą się owacją. W towarzystwie Mussoliniego znajdował się sekretarz partii minister Vidussoni. Owacje nie ustawały ani na chwilę aż do momentu, kiedy Mussolini, ubrany w czarny mundur partii, zajął miejsce na ławie rządowej.

W mowie swej podkreślił Mussolini, że dziś po 13-tomiesięcznym milczeniu pragnie złożyć wyczerpujące sprawozdanie polityczne i przede wszystkim także wojskowe, na temat wydarzeń ostatnich 18 miesięcy. Okres tych 18 miesięcy charakteryzują 3 wydarzenia: 1) Wojna przeciwko Związkowi Sowieckim. 2) Przyłączenie Japonii do wojny. 3) Lądowanie wojsk angielsko-północno-amerykańskich w północnej Afryce.

Do pierwszego punktu Mussolini oświadczył, że siła wojskowa Związku Sowieckiego stanowiła nieopodważalną jedynie w odniesieniu do wartości wojskowej sowieckiej siły zbrojnej. Od lat już wiedział on o tym, że na wschodzie powstała olbrzymia potęga wojskowa, nie mająca nic innego na celu jak tylko rozszerzenie rewolucji z bronią w ręku na cały świat. Zaszła więc bezwarunkowa konieczność, aby Oś zabezpieczyła sobie tyły. Nie można było już ani chwili dłużej czekać. „Żołnierz sowiecki bił się dobrze, ale jeszcze lepiej żołnierz niemiecki, który pokonał żołnierza sowieckiego”. Dziś Związek Sowieckich utracił już swoje najurodzajniejsze tereny, oraz 80—90 milionów swej ludności.

„Możemy — mówił w dalszym ciągu Mussolini — patrzeć z wielką otuchą w przyszłość. Pomoc Anglii dla Sowieckich była bardzo szczupła, a zamiennym jest, że Sowiety nigdy na to nie zezwoliły, aby choć jeden żołnierz angielski lub amerykański wkroczył na ich terytorium. Nie może być żadnej wątpliwości co do tego, że w tym potężnym zmaganiu się, które zadecyduje o granicach Nowej Europy, tylko oręż mocarstw Osi może wyjść jako zwycięzca.

„Jeżeli istnieje ktoś — mówił dalej z naciskiem Mussolini, — kto pragnął wojny i pracował nad doświadczeniem jej do skutku, to był nim prezydent Stanów Zjednoczonych Roosevelt. Jego prowokacje, jego agitacyjne wyczyny, jego kłamstwa i jego zapewnienia wobec swego własnego narodu, miały tylko jeden jedyny cel: wojnę! Japonia nie mogła oczywiście przyglądać się biernie i czekać aż Stany Zjednoczone oddadzą pierwszy strzał, Japonia słusznie uczyniła rozpoczynając akcję w decydującym momencie.

Przystąpienie Japonii stanowi bezwarunkową gwarancję zwycięstwa, ponieważ jest ona krajem niedosiętnym i nie do pokonania. Wszystkie angielskie pozycje na Dalekim Wschodzie zawałyły się jak domek z kart. W ciągu kilku zaledwie miesięcy Japonia stała się

jednym z najbogatszych krajów na świecie, to jest nagrodą za jej wspaniałe cnoty. Nie ma dnia, aby Stany Zjednoczone nie poniosły ciężkich klęsk i dotkliwych strat swojego prestiżu. Anglia nie zdawała sobie sprawy z olbrzymiej siły cesarstwa japońskiego”.

W związku z lądowaniem wojsk angielsko-północno-amerykańskich w Afryce Północnej Mussolini podkreślił, że w rzeczywistości chodzi w tym wypadku o tragiczność, ponieważ lądowanie to odbyło się w porozumieniu z francuskimi władzami wojskowymi, pod żadnym więc warunkiem nie można go uważać za przynoszącego sławę. „Również to pociągnięcie Anglików i północnych Amerykanów nie stanowiło bynajmniej jakiejś niespodzianki dla Osi, ponieważ posiadaliśmy wystarczające informacje na temat współdziałania czynników wojskowych Stanów Zjednoczonych z francuskimi władzami wojskowymi.

Führer i ja pragniemy jeszcze raz dać wiarę francuskiemu słowu honoru, w szczególności słowu honoru komendanta floty w Tulonie, jednak już wkrótce potem otrzymaliśmy niezwykle jasne dowody na to, że planowane było zjednoczenie floty francuskiej z flotą angielsko-północno-amerykańską i że w tym wypadku trzeba było wystąpić czynnie, ponieważ nie było ani chwili do stracenia. W tych warunkach obsadzono Tulon w celu sparaliżowania niebezpieczeństwa.”

W związku z tym Mussolini zwrócił uwagę, że bajki puszczane w świat przez agitację angielsko-północno-amerykańską o jakimś wspaniałym oporze francuskim, były od a do z zmyślone. W Tulonie było wszystkich dwóch zabitych i 17 rannych. Rozbrajanie armii lądowej i marynarki we Francji odbywa się w zupełnym porządku.

W tym miejscu Mussolini przeszedł do omówienia bombardowania miast włoskich i podkreślił, iż celem zdementowania raz na zawsze wszelkich krążących pogłosek pragnie podać dokładne cyfry zniszczeń materialnych i ofiar w ludziach. Za te cyfry ponoszą wobec niego odpowiedzialność minister robót publicznych w zakresie szkół w budynkach, zaś o ile chodzi o liczbę ofiar w ludziach — minister spraw wewnętrznych.

Po odczytaniu tych cyfr Mussolini podkreślił, że narodowi włoskiemu mówi się prawdę, podczas gdy w Stanach Zjednoczonych uprawia się kult kłamstwa. Podniesionym głosem Mussolini oświadczył, iż ma prawo żądać, aby żaden Włoch, nawet w najdrobniejszym szczególe, nie poddawał w wątpliwość tych cyfr. Włochy powodowane najdalej posuniętą miłością prawdy ujawniają cyfry strat, po pierwsze, aby podać do wiadomości publicznej straty jako takie, po drugie zaś, aby wydobyc z niepamięci osoby, które znalazły bohaterką śmierć za Włochy. W ciągu trzydziestu pierwszych miesięcy wojny, włoskie siły zbrojne straciły 40.219 zabitych. Z tego przypada na armię lądową 36.629, na marynarkę 2.168, a na lotnictwo 1422. Straty armii lądowej w rannych wynoszą 80.749, marynarki 3599, zaś lotnictwa 1620. W jeńcach

stracili włoskie siły zbrojne ogółem 230.738, w zaginionych 37.713.

Następnie Mussolini podał do wiadomości cyfry zatopień, uzyskane przez marynarkę i lotnictwo. 1800 samolotów nieprzyjacielskich zestrzelono z całą pewnością, 713 z wielkim prawdopodobieństwem. Na ziemi zniszczono 193 samoloty z całą pewnością, 190 z wielkim prawdopodobieństwem. Kontrolę nad zestrzaleniami prowadzi się we Włoszech z największą dokładnością, a jak podkreślił Mussolini, w wątpliwych wypadkach można nawet przedstawić zdjęcia fotograficzne.

Jeżeli chodzi o angielskich jeńców wojennych, to w rękach włoskich znajduje się 21 generałów, 2.330 oficerów oraz 32.747 podoficerów i szeregowych. Cyfry te nie są jeszcze kompletne, ponieważ należą do nich również dołoczyć angielskich jeńców wojennych, znajdujących się w transporcie. Jeżeli chodzi o jeńców wojennych nie angielskich, razem wziętych, to Włochy posiadają ogółem w swych rękach: 29 generałów, 4.003 oficerów i 69.167 szeregowych. Mussolini stwierdził z naciskiem, że jeńcy wojenni, znajdujący się w rękach włoskich traktowani są według praw ludzkości. Niestety nie można tego stwierdzić o przeciwniej stronie. Wyjąwszy niektóre wypadki, traktowanie włoskich jeńców wojennych należy określić jako wprost nieludzkie. Dla zilustrowania tego twierdzenia, odczytał Mussolini ustępy z listów, w których jeńcy wojenni donoszą o barbarzyńskim i nieludzkim ich traktowaniu przez Anglików.

W chwili, kiedy Mussolini odczytywał list, w którym jeden z jeńców wojennych pisze: „Przekleci niech będą Anglicy, ale jeszcze więcej niech będą przekleci Włosi, którzy dobrze obchodzą się z Anglikami!” — rozległy się niemiłkące okłaski

Na sali podniosły się okrzyki, wyrażające solidarność z tym zdaniem, a uciszyć je zdołał dopiero dzwonek przewodniczącego.

Z kolei Mussolini zajął stanowisko do jednej z ostatnich mów Churchilla, która w głównej swej części zwracała się przeciwko Włochom o raz przeciwko Mussolinemu osobiście. Pogrożki przeciwko Włochom, zawarte w tej mowie, potępiane były zupełnie poważnie; jeżeli się bowiem ściąganie z Anglika smocking, to pozostanie jawny barbarzyńca, któremu przed wiekami Cezar postawił stopę na karku.

W dalszym ciągu Mussolini stwierdził, że nie istnieją jakieś pojedyncze fronty. Istnieje tylko jeden jedyny front, który jak każdy front wojskowy posiada wymiary głębokości i szerokości. Dalej przypomniał on swe słowa, wypowiedziane przed pięć laty, a w których doradza, aby naród włoski nie czekał dopiero na dwunastą godzinę, lecz na czas zarządził wszelkie środki ostrożności celem osłabienia nieprzyjacielskich ataków powietrznych. Z kolei Mussolini omówił szczegóły odnośnych zarządzeń, jakie są w przygotowaniu. Następnie omówił tę część mowy Churchilla, w której premier angielski atakuje go osobiście.

Churchill wychodzi z następujących przesłanek: My Anglicy jesteśmy twardym i zaciętym narodem, czy jednak zmiekną Włosi będą posiadali konieczną siłę oporu? Na to pytanie odpowiadam: tak! Aż do czasu uzyskania przeciwnych dowodów nie uwierzę w to, żeby Włosi pod jakimkolwiek względem byli słabsi od Anglików lub Sowieckich. Gdyby tak nie było, wówczas musielibyśmy zrezygnować z nadziei, iż jesteśmy wielkim narodem. Rzym przecież zwyciężył po bitwie pod Kannami. My udowodnimy, że w naszych żyłach płynie jeżeli nie czysta krew starych Rzymian, to przecież wielka część tej krwi. Wytrwamy nieugięcie, a to nasze postanowienie dyktuje nam nasze poczucie obowiązku, nasz honor i nasza godność.

Następnie Mussolini odczytał poszczególne ustępy mowy Churchilla i zauważył przy tym, że może być dumny z tego, iż uważa się go za osobistego wroga imperium angielskiego. Co się tyczy twierdzenia Churchilla, iż Włochy mogły być zachować neutralność, to Mussolini podkreślił, że gdyby Włochy pozostały były neutralne, wówczas naraziłyby się na straszliwą nędzę, ponieważ za dnia z obu stron nie pospieszylały im z pomocą. Nikt nie spodziewał się w tej chwili, że wojna we Francji tak szybko dobiegnie końca, najmniej zaś pan Churchill. Zalamanie się Francji przyszło niespodziewanie, było jednak zupełne. W chwili, kiedy przystąpiliśmy do wojny, francuska armia alpejska, francuskie lotnictwo, a przede wszystkim francuska marynarka wojenna, która w wojnie na Morzu Śródziemnym mogłaby była ewentualnie odegrać wielką rolę, były jeszcze nienaruszone.

Jeżeliby nawet chciano przyjąć, że Włochy zadały Francji cios w plecy, to należy temu ciosowi przeciwstawić setki takich ciosów, które Francja zadawała Włochom od czasów galijskich aż do układu w Mentonie.

Mussolini zwrócił się następnie

przeciwko słowom Churchilla, zarzucającym mu, iż nie usłuchał apelu prezydenta USA. Ten sposób pojmowania rzeczy odrzucił on z największą stanowczością, wskazując na to, iż Churchill pochodzi z książęcej rodziny, w której żyłach płynie błękitna krew. W moich żyłach — zawołał Mussolini — płynie zdrowa krew kowala. Dzisiaj więcej aniżeli kiedykolwiek odczuwam moralną przewagę nad Churchillem, z którego ust, zionących tytoniem i alkoholem, płynie stek najgorszych obelg przeciwko Włochom. Co dotyczy słów Churchilla, iż imperium włoskie jest stracone, to zaznaczam, że pod tym względem ostatnie słowo nie zostało jeszcze wypowiedziane. Jestem przekonany, iż nie ma żadnego Włocha, który by nie chciał przeżyć ponownie dni wiosny z roku 1936.

Następnie kontynuował Mussolini swą mowę tymi słowy: „Nikomnie wolno podawać w wątpliwość odwagi i waleczności żołnierza włoskiego, lub starać się je umniejszać. Nasi Niemieccy towarzysze broni spontanicznie uznali, że włoski żołnierz, o ile jest dobrze wyposażony i służy pod dobrym dowództwem, to jest on jednym z najlepszych żołnierzy na świecie. Co wreszcie dotyczy twierdzenia, iż naród włoski był przed 20-tu laty szczęśliwy, to należy uznać, iż naród włoski w ciągu całej swej historii nigdy nie był szczęśliwy, albowiem nie posiadał nigdy wystarczających ilości chleba i za każdym razem znajdował drogę ku lepszej przyszłości dla siebie zamkniętą, ile razy szukał choćby odrobiny miejsca pod słońcem. „Po prostu chcą narodowi włoskiemu zaprzeczyć prawa bytu i to mianowicie nie tylko Włochom, prowadzonym przez faszystów, ale Włochom w ogólności. Jest to fałsz, jakoby Anglia żywiła wobec narodu włoskiego przyjazne uczucia. Anglia nie była nigdy przyjacielem Włoch”.

Następnie zwrócił Mussolini uwagę na to, że Stany Zjednoczone były pierwszymi, które wprowadziły różnice rasowe i starały się nawet rozróżnić Włochów od Europejczyków.

„Gdyby dzisiaj Krzysztof Kolumb — tak oświadczył Mussolini — znowu dotknął swą stopą ziemi amerykańskiej, to z pewnością poddano by go kwarantannie, jako Liguryjczyka.

Jeżeli jednak Churchill stawia pytanie, jak długo to jeszcze wszystko potrwa, to można mu na to odpowiedzieć: „Potrwa to aż do zwycięstwa i nawet jeszcze dłużej”. Następnie Mussolini przytoczył poglądy znanych angielskich pisarzy, takich jak Carlyle i Byron, którzy w sposób bardzo jasny wykazali kłamliwość i faryzeuszostwo angielskiej polityki.

Z kolei Duce zajmował się dalszymi przykładami z historii ostatniego stulecia, z których jasno wynika bezwzględna wrogość Anglii wobec Włoch. „Musimy się uwolnić od fałszywego przeczenia — powiedział Duce. Bez nienawiści nie można prowadzić żadnej wojny. Nienawiść przeciwko wrogowi należy żywić dniem i nocą. Z największą energią należy zwalczać wszelkie tendencje, które zmierzają do tego,

STALIN: Skoro nie chcesz mi pomóc, nie czyni przynajmniej tyle wrzasku przez radio, towarzyszu Churchill.

CHURCHILL: Nie mów tak, kochany Józefie Wisarionowiczu. Moje władza głosowe to jeszcze jedyna rzecz, która nas w kupie trzyma. („Die Woche“).

Masowe ataki bolszewików załamują się

...by osłabić ducha. Świat ma niekiedy jeszcze zupełnie fałszywe pojęcie o Włoszech i małe żywi zaufanie do narodu włoskiego. Mussolini przypominał, iż naród włoski był w średniowieczu bardzo twardy. Co prawda, dzielność ta i zaciętość okazywała się przeważnie tylko w walkach poszczególnych państw włoskich między sobą. Dopiero po upadku republiki florenckiej, nastąpił okres zgnębienia we wszystkich włoskich państwach z wyjątkiem Piemontu. Dla świata Włochy stały się krajem pendzla, dłuta i muzyki. „Ja osobiście pragnąłbym raczej zamiast posągów i obrazów widzieć więcej szandarów, wydartych wrogowi — woła Duce wśród hucznych oklasków obecnych.

Postawa włoskiego narodu jest godną podziwu — ciągnął dalej Duce — dotyczy to wszystkich klas ludności. Nie można od włoskiego narodu wymagać więcej, np. stałego entuzjazmu. Entuzjazm bowiem jest pod pewnym względem lirycznym momentem w życiu narodów, tak jak i w życiu prywatnym, wobec czego powiedzieć można, że kto pozostaje w stałym oszołomieniu entuzjazmem, powinien być poczytany za niezdrowego duchowo. We Włoszech nie zdarzyła się ani jedna demonstracja przeciwko wojnie.

Szczególne słowa pochwały Mussolini wyraził pod adresem kobiet włoskich, których postawę określił jako wręcz wspaniałą. Kobiety włoskie tworzyły niewyczerpany zbiór siły życiowej narodu. Zdystrybucjonowanie narodu włoskiego w żaden sposób nie są zdolni zaatakować „roz nosiciele bakcyli”, którzy nie mogą zaprzestać popisywania się swą glupotą. Wśród 46 milionów ludzi znajdują się oczywiście różne temperamy, dlatego też z pewnością istnieją ludzie o skomplikowanym, jeżeli już nie chorym systemie nerwowym. On sam zebrał sobie kolekcję dowodów ilustrujących głupotę ludzką, spośród której podaje kilka przykładów.

W godzinach wieczornych przed zajęciem Korsyki przez włoskie siły zbrojne, przerwano połączenia telefoniczne. Fakt ten zrodził pogłoskę, że Mussolini miał zostać zaszytyletowanym przez pewnego robotnika.

„Naród włoski w pełni zdaje sobie sprawę z konieczności tej wojny, którą poniekąd określić trzeba mianem „wojny świętej” — oświadczył następnie donosząc głosom Duce. „Włochy musiały się zdecydować czy politykę swą prowadzić chcą słownie do swych granic lądowych lub też do granic morskich, albowiem nie mogły one pozostać nieustannie w stanie niepewnym. Dlatego też nie mogły one stać z dala od gigantycznej walki, której widownią dzisiaj jest świat. Duce oświadczył, iż rezygnuje z tego, aby mówić o celach pokojowych, pozostawiając sprawę przeciwnikowi, który przeciwko niemu dziczy swoje 14 punktów ograniczył do zaledwie 4-ch. Cele terytorialne i polityczne — podkreślił w dalszym ciągu Duce — zatraciły swę szczególne znaczenie w tej wojnie, rozszerzonej przestrzennie i przedłużonej czasowo. Straszny ten ból przedzielił się obecnie rzeczywistością na wojnę dwóch światów. Przed narodem włoskim stoi teraz tylko jedno zadanie, którym jest: walczyć i to walczyć ramie przy ramieniu ze sprzymierzeńcami, walczyć razem z

Niemcami (długotrwały aplauz). Węzły łączące Włochy z Niemcami rozciągają się z każdym dniem. Braterstwo to przeradza się prawie że we współność życia w miarę, jak wzrasta wzajemne zrozumienie. Po obu stronach mocarstw Osi nie istnieją żadne różnice poglądów.

Mówiąc o walce przeciwko faszystom, nieprzyjacieli chce ugodzić w prądy nurtujące młode narody. Nikt nie powinien się ludzić, iż zwycięstwo naszych wrogów oznaczać będzie „pax Britannica”, utyskiakroniony Wersal. Anglia z całego świata chce zrobić jedno Indę. Anglia pragnie stuletniego pokoju dla Anglii, chce ona, aby cały świat pracował dla Anglii i dlatego daje ona do tego, by świat stał się jej niewolnikiem, zapewniając jej zwykłe 5 posiłków dziennie. „My natomiast — zawołał na zakończenie Mussolini — musimy walczyć dla żyjących, ponieważ walczyliśmy dla przyszości, oraz walczyć musimy dla umarłych, by ofiary naszych poległych nie były daremne. Umarli wzywają nas do walki, aż do ostatecznego zwycięstwa. My jesteśmy posłuszni!”

Przemówienie Mussoliniego nieustannie przerywane było entuzjastycznymi oklaskami i przyjęte zostało długotrwałymi owacją. Wszyscy radcowie narodowi powstali z miejsc celem odśpiewania hymnu Giovinezza. Następnie odczytano następującą rezolucję, którą izba faszystowska, stojąc, przyjęła jednogłośnie przez akklamację:

„Po wysłuchaniu dumnych i mocnych słów Mussoliniego izba faszystowska odpowiada na kłamstwa i obelgi przeciwnika, wyrażając cześć dla bohaterów poległych na wszystkich frontach boju oraz składając pokłon dzielnym żołnierzom włoskim, a także ludności dotkniętej atakami nieprzyjacielskimi. Izba potwierdza zdecydowaną rolę oporu i zwycięstwa narodu włoskiego, który zdecydowany jest w niewzruszonej pewności walczyć do ostatecznego zwycięstwa”.

Naczelną Komendę Niemieckich sił Zbrojnych komunikuje z GŁÓWNEJ KWATERY FÜHRERA w dniu 3-go grudnia:

Na Kaukazie powódź i warunki drogowe uniemożliwiają przebycie ich wpływały silnie na dziaania bojowe. Mimo to w kilku miejscach prowadzono potyczki z atakującymi zaciekle bolszewikami, w których ponieśli oni wysokie straty. Na północ od rzeki Terek odparto w kontrataku silne oddziały nieprzyjacielskie, rozbito jeden pułk kawalerii i wzięto licznych jeńców i zdobycz. Samoty bojowe przesyłowały uciekających bolszewików i zniszczyły wiele ciężkiej broni i pojazdów. Na stepach kaukaskich niemieckie oddziały zmotoryzowane zamknęły nagłym dalekosiężnym okrążeniem połączenia sowieckie na zapleczu i zniszczyły szereg kolumn.

Talże wczoraj załamały się wznowione ataki silnych formacji piechoty i czołgów bolszewickich na terenie Wołgi—Donu o zaciekle opór wojsk niemieckich i rumuńskich. We współdziałaniu ze znacznymi siłami lotniczymi niemieckimi i rumuńskimi zadano bolszewikom wysokie straty, jedynie tylko między Donem a Wołgą zniszczono 60 czołgów. Na odcinku Kalinin—jezioro Ilmeń formacje armii lądowej i lotnictwa w trwających nadal ciężkich walkach obronnych odparły krwawo, częściowo w przeciwnatarciu, wszystkie ataki bolszewickie i zniszczyły 106 czołgów.

Na froncie Oceanu Lodowego rozproszono atakami lotniczymi zgrupowania wojsk, trafiono ciężko miasto i port w Murmańsku i Kola.

W okresie od 11 do 30 listopada zniszczono 309 samolotów sowieckich. 220 zostało zestrzelonych w walkach powietrznych, 71 przez artylerię przeciwlotniczą lotnictwa, 15 zestrzeliły oddziały armii lądowej, resztę zniszczono na ziemi. W tym samym czasie zginęły na froncie wschodnim 83 samoloty niemieckie.

W zachodniej Cyrenajce lotnictwo zadało aliancom ponownie ciężkie

straty w czołgach wywiadowczych i w kolumnach pojazdowych.

Urządzenia portowe w Tobruku były ubiegłej nocy celem ciężkich ataków bombowych.

W czasie lokalnych potyczek w Tunisie wzięto do niewoli 200 jeńców, zniszczono 34 czołgów i 6 czołgów wywiadowczych. Nieprzyjacielskie porty dowozowe dla posiłków w francuskiej Północnej Afryce były bezustannie atakowane z powietrza, przy czym uzyskano większe zniszczenia. Niemiecka łódź podwodna zatopiła w zachodniej połaci Morza Śródziemnego dwiema celnymi

mi torpedami jeden brytyjski krążownik klasy Londyn.

U wybrzeży Algieru kontrtorpedowiec brytyjski został trafiony bombami i opuszczony przez załogę. Zatopiono jedną łódź strażniczą.

Brytyjskie bombowce dokonały w nocy na 3 grudnia ataków na obszar zachodnich Niemiec. W kilku miejscowościach w rejonie rzek Renu i Menu powstały nieznaczne szkody w budynkach. Zestrzelono 5 brytyjskich samolotów.

U południowo-wschodniego wybrzeża Anglii niemieccy myśliwcy zwalczali we dnie obiekty kolejowe i schronienia wojsk.

Niemcy nie wypuścili z rąk ani jednego atutu

MADRYT, 8. 12. — Madrycki dziennik poniedziałkowy „Joa del Lunes” omawia w artykule wstępnym sytuację wojenną na terenie Europy i Afryki, przy czym pisze: „Agitacja anglosaska podjęła próby przedstawienia ataków sowieckich, inwazji do francuskiej Afryki Północnej oraz zatopienia floty francuskiej w Tulonie jako zwrotny punkt w sytuacji wojennej na korzyść Anglosasów”.

„Wystarczy jednak — pisze dalej dziennik — zaznaczyć się nieco dokładniej z terenami wojny, aby zrozumieć, że Niemcy nie wypuścili z rąk ani jednego z wywalczonych przez siebie sukcesów. Wszystkie dotychczasowe próby Timoszenki, zmierzające do okrążenia atakami flankowymi klinów niemieckich, wysuniętych ku Wołdze i Stalingradowi a tym samym przywrócenia żywotnych połączeń między Rosją południową i środkową, zakończyły się niepowodzeniem. Dalsze podejmowanie rozpaczliwych akcji Timoszenki kształtuje się za każdym razem coraz trudniej, ponieważ materiały, stojące do jego dyspozycji, zostały w większej części zniszczone, a przeniesione na Ural fabryki zbrojenio-

we nie są w stanie uzupełnić strat z powodu braku surowców. Fakt, że Niemcy w dalszym ciągu nie dają wojskom bolszewickim ani chwili spokoju, dowodzi, że rozstrzygnięcie konsekwentnie zapadnie na froncie sowieckim. W zniszczeniu bowiem Rosji sowieckiej leży klucz do twierdzy europejskiej”.

Nominacje w japońskiej marynarce

TOKIO, 8. 12. — W ramach zmian personalnych, podanych we wtorek przez marynarkę, został mianowany między innymi wiceadmirał Tsukahara szefem głównej kwatery lotnictwa marynarki, kontradmirał Yano szefem oddziału prasowego, a wiceadmirał Katagiri członkiem najwyższej rady wojennej.

Zmiany w dowództwie angielskim

LONDYN, 8. 12. — W piątek wieczorem przeprowadzono ważne zmiany na wysokich stanowiskach dowództwa brytyjskiego lotnictwa. Generał lotnictwa Sir Arthur Tedder, głównodowodzący angielskiego lotnictwa na środkowym wschodzie, został wiceszefem w sztabie lotnictwa. Jego następcą zostanie generał lotnictwa Sir W. Sholto Douglas, który dotychczas był kierownikiem pewnej grupy myśliwskiej. Także szef komendy wybrzeża Sir Philip Loubert de la Forte opuszcza swe stanowisko. Został on generalnym inspektorem angielskiego lotnictwa.

Churchill honorowym obywatelem

MADRYT, 8. 12. — Według wiadomości, jakie tu nadeszły z Hawany, rada administracyjna prowincji Pinar del Rio na wyspie Kuby powzięła uchwałę mianowania premiera Wielkiej Brytanii obywatelem honorowym. Wspomniana kubańska prowincja będąca centrum produkcji tytoni hawańskich chciała w ten sposób wyrazić Churchillowi swe uznanie za to, iż będąc namiętnym palaczem cygar, wyraża się z uznaniem o cygarach hawańskich i w ten sposób jest wybitnym czynnikiem propagandowym dla cygar hawańskich.

W kilku wierszach

- Szef państwa, marszałek Petain zaapelował przez radio do francuskiego narodu, aby wziął udział w nowo zaczynającej się akcji pomocy zimowej.
- W ciągu ub. wtorku wyjechały z paryskiego tworca wschodniego cztery pociągi z robotnikami francuskimi, udającymi się do pracy w Rzeszy. W tymże dniu przybyło do Compiegne pociąg z transportem jeńców francuskich, zwolnionych z obozów.
- Dwa samoloty szkolne portugalskiego lotnictwa zderzyły się w powietrzu i spadając na ziemię doszczętnie roztrzaskaly się. Jeden z pilotów poniósł śmierć na miejscu, trzech zaś członków załogi sa-

- molotu odniosło ciężkie obrażenia.
- W związku z wiadomością, iż ministerstwo robót publicznych zakończyło opracowanie projektu budowy skróconej linii kolejowej ze Stambułu do Ankar, donoszą, iż budowa została ostatecznie uchwalona.
- Korespondent londyński dziennika „Svenska Dagbladet” dowiaduje się, że generał Doolittle, dowódca północno-amerykańskich wojsk lotniczych w południowej Afryce, jakoby cudem uniknął śmierci na „latającej twierdzy”, na której znajdował się z kilku oficerami.
- „Diario de Noticias” donosi o gwałtownej burzy, jaka w dniu 12 listopada przeszła nad Lorenzo Marques w portu-

- galskiej Afryce Wschodniej i która wyrządziła poważne szkody. W niżej położonych częściach miasta poziom wody doszedł wkrótce do 2 m, przy czym pod wodą stanęły liczne sklepy oraz teatr. Wyrządzone szkody przekraczają 2 miliony escudos.
- Według londyńskiej służby informacyjnej, lord Woolton powiadomił we wtorek Izbę Lordów, że zamierza przedłożyć parlamentowi plan nowego ministerstwa. Ministerstwo to ma się wyłącznie zajmować odbudową miast i wsi.
- Nagle mrozy spowodowały w Szanghaju wiele ofiar śmiertelnych. Na ulicach znaleziono 517 zamarznętych żebraków.
- Na licytacji w Paryżu sprzedano list Napo-

- leona I za cenę 87.000 franków. List nosi datę 27 października 1792 i został przez Bonapartego napisany z okazji swego powrotu na Korsykę ze siostrą swą Elizą, jeszcze przed ekspedycją na Sardię, a po swojej burzliwej rozmowie z Paolim. Na tej samej aukcji zlicytowano również listy, pisane własnoręcznie przez Juliette Drouot i Wiktora Hugo za 45.000 franków, oprócz tego rękopis pewnego poematu Wiktora Hugo, który stanowił 11.500 franków.
- We wtorek do portu w Gibraltarze wpłynął angielski kontrtorpedowiec, wykazujący na rufie i na mostku kapitańskim ciężkie uszkodzenia. Również komin kontrtorpedowca był prawie zupełnie zdruzgotany.

Na św. Mikołaja
P. AKTYCZNE PODARKI
POLECA
SZUMSKY
Lwów, Łyczakowska 4

KUPIĘ PLED-ORUSTKĘ i sweter damski czarny. Lwów, ul. Zyblikiewicza 25 m. 12 od 18-16

INTROLIGATORSKIE PŁÓTNO oraz merle kupiny w każdej ilości — Warszawa — Nowy Świat nr 89 — telef. 278-52 „Kolumna”. 4966

SPRZEDAM firankę na szerokie okno, narzutę na tapczan, meble ubranie czarne, smoking, frak, jełony raglan, trenz gabardynowy, kołnier futrzany, śniegowce damskie na nr. 87, Kasztelańska 14, I. piętro mieszkanie 6.

SPRZEDAM nowe buty z cholewami nr. 40, fason angielski, Słowackiego 1, 4, I. p., m. 1, od 12-2.

POWIEŚCI SENSACYJNE I KRYMINALNE kupuje stale Księgarnia J. FORTYKA, Lwów, Wehrmachtstrasse (BATOREGO) 80. 5011

SZAFĘ trójdzielną (orzech kaukaski) sprzedam. Pohlanka 8. m. 2

SPRZEDAM szafę jasną, ładne łóżko metalowe, stolik kuchenny, naczekastki, 2 łóżka jasne, psychę, stółik orzechowy, szafkę do łóżka, łóżko blaszane, primus, wanienkę, basen dla chorego. Kochanowskiego 12, II. p., wejście przez ganek na prawo.

SPRZEDAM futro krymskie na średnią, stan b. dobry, pelerynkę z lisa ałbrzebnego, marynarkę frakową i smokingową. Kochanowskiego 42, m. 17159 od 2-4 i od 6-8.

KUPIĘ hulajnogę dla pięcioletniego. Zgłoszenia ul. Ogrodnicza 1, drzwi na lewo, pierwsze piętro. 17019

KUPIĘ pilotki z angory różowa lub niebieskie. Romanowicza 9, fryzjer.

KUCHENKA żelazna do sprzedania: Krupnickiego 5, m. 1.

SPRZEDAM urządzenie i lalki wystawowe, pięć łazienkowy, księgi prawnicze, powieściowe, szkolne, męską kufilerkę. Kółkajata 6, m. 5

KUPIĘ firanki i kapę na łóżka. — Oferty Gaz. Lw. nr. 17197

KUPIĘ kombinowaną szafę, wielki tapczan i kilka wyścielonych krzesel Künstlerkeipe — Lwów — Rynek I. 45. 17088

SPRZEDAM półbucielki brązowe nowe nr. 48. Św. Teresy 2 A, mieszkanie nr. 10, od 9-11

KUPIĘ walonki nr. 41-42, dobrze zaplące. Zgłoszenia: Teatryńska 35; mieszkanie 4 17162

SWETER WYTWORNY, zakładowy, sprzedam. Zielona 29, mieszkanie 6: od godz. 5-7 17193

SPRZEDAM kostium narciarski granatowy na niską, szczupłą, serwis porcelanowy do herbaty na 12 osób, chusteczki damskie, Zyblikiewicza 81, m. 18, oficyjny, I. p.

SPRZEDAM buty nowe nr. 34, futro śrebecz francuskie na średnią. Listy Adm. Gaz. Lw. 17089:

KUPIĘ futro sportowe brązowe lub popielate, ubranko na chłopca lat 15, i buciki na lat 9. Wszystkie w do brym stanie Zgłoszenia Boczna Pawlikowskiego 3, m. 2, telef. 267-22

SPRZEDAM futro męskie, czarne — Szeptekich 40, m. 14, parter

KUPIĘ kilim okazyjnie i chodniki Listy Gaz. Lw. 17198:

PILA taśmowa szerokość 84 m/m grubość 1 m/m, długość 45 m. — Łańcuchy przeciwślizgowe do ciężarówków do nabycia. — Wiadomości telefon 236-42.

SPRZEDAM płaszcz krymski, płaszcz pluszowy, spodniczkę ciepłą. Osolińskich 18, mieszkanie 4

SPRZEDAM eleganckie ubranie, półbucielki męskie, pumpy. Słowackiego 1, 4, mieszkanie 4.

KUPIĘ ciepłe zimowe rękawice męskie nowe lub mało używane, Kochanowskiego 51, I. p., mieszkanie 2 — od 1-4 popoł

FUTRO melkinowe w stanie pierwszo rzednym na średnią do sprzedania — Słoneczna 47, III. p., drzwi 16.

FILATELISTY Sprzedam znaczki Rosji. Uzupełniam zbiory, wymieniam na inne. Listy Gaz. Lw. 17120

SPRZEDAM łódki czarne zamazowe nr. 85-86, ul. Sakramentek nr. 22 II. piętro m. 6 17121

KUPIĘ kostium przajęłowy lub suknię welnianą na średnią, sągawkę i czapkę (murmle), kapę jedwabną na dwa łóżka, wszystko stan pierwszorzedny. Lwowski Dzieci 21 — I. p., dolny dzwonek

SPRZEDAM kostium czarny, zimowy na średnią, pierwszorzedną hulajnogę o gumowych kołach. Wyspiańskiego 1, 26, m. 4

UZYWANY spód z pod futra junaty sprzedam. Lelewela 17, m. 4, 9-10

SPRZEDAM lisa, kołnierz futrzany, ubranie prima, czarne palto tanie — pizame, bonzurkę, sweter, damski płaszcz, kostium, szlafrok, ciepły bielizny i garderobę. Snopkowska 11, mieszkanie 3.

PIANINO lub fortepian krótki, krzyżowy kupię. Tarnowskiego 14, mieszkanie 9, oficyjny. 17184

SPRZEDAM jasne futerko; wzrost średni. Nabelaka 44, mieszkanie 6 od godziny 3-5

KUPIĘ dwa kopertowe przesieradka. 4 powieki metr na poduszki, obrus biały na 6 osób, 2 ładne chodniki, kosule męskie. Czestochowska 26 — III m. o godz. 2-3 17189

SPRZEDAM buty nowe białe nr. 38-7 Grochowska 5

KUPIĘ BLUZKĘ granatową jedwabną lub welwetową. Grochowska 5

SPRZEDAM śniegowce na 35 nr. bu ciska i male dla 2-3-letniego wraz z meszczkami Lwowski Dzieci 10 mieszkanie 14

WANNE, piec na węgiel, kuchenkę gazową dwupłomienną, kupię. Listy Adm. Gaz. Lw. 17185

SPRZEDAM pantofle damskie, brązowe nr. 36, czarna kurtka męska — Lwów, Ochronek 1, m. 7, I. p.

Ł. S. P. S. Glinka Janczewskich i **ŁUCJA BRONIKOWSKA**, po ciężkich cierpieniach, zaopatrzone na Św. Sakramentami, zmarła dnia 2. grudnia 1942, przeżywszy lat 86. Pogrzeb odbędzie się dnia 4. grudnia, o godzinie 2-giej popoł., z Kaplicy przy ul. Kochanowskiego do grobowca rodzinnego, o czym zawiadamiają w głębokim smutku pozostali — córka i zięć.

SPRZEDAM książkę lekarską z rycinami w języku polskim praktycznej lekarki Dr. med. J. Springer, aprobowanej w Niemczech i Bzawiarji Ujejskiego 8 a, m. 4, między 4-6.

ZAKOPLANKI nowe 36 i 38, buty oficyj. fason angielski nr. 42 Ogiadaś między 10-12, Szajnochy nr. 2 — mieszkanie 11, II. p. 17129

SPRZEDAM kilim, portierę, koc, materace, poszewki, piżamę, obrus, nas na ciążę, poduszkę gumową — ołótno, meszty 35-38, buty 86, półczochoy, skarpetki, rękawiczki, karty Snopkowska 11, m. 8.

SPRZEDAM palto i futro męskie — płaszcz damski i dziecienny niebieski, pierzyny, poduszki, prawidła 42 — buty 86, kalosze 86, spodnie, koldy Na Bajkach 17, mieszkanie 5.

Początek 15.—

Koniec 6.30

Alarm lotniczy: przez przeciąg 2 minut 10-sekundowe sygnały dźwiękowe z przerwami 10-sekundowymi.

Odwołanie: przez przeciąg 1 minuty ciągłe nadawanie sygnału dźwiękowego.

Alarm ogniowy: przez przeciąg 5 minut 3 krótko po sobie następujące sygnały dźwiękowe z przerwami około pół-minutowymi.

Dziennik Rozporządzeń

dla Gen. Gub. Nr. 100 wydany dnia 19 listopada 1942 r. zawiera:

Siódme rozporządzenie dewizowe dla Gen. Gub. — z daty 7. 11. 42; zarządzenie w sprawie nowego ustalenia cen maksymalnych za drewno do napędu generatorów na gaz drzewny (drewno napędowe) — z daty 6. 11. 42.

Dom noclegowy P. K. Op. w Kielcach

KIELCE, 2. 12. — Polski Komitet Opiekunów w Kielcach prowadzi dom noclegowy, w którym podróżni zatrzymujący się przejazdem mają możliwość znaleźć dach nad głową o. raz skromne pożywienie. Znajduje się on w niewielkiej odległości od dworca kolejowego.

Z pomieszczenia w schronisku ko. rzyść można najdłużej przez 7 dni, po uprzednim przedstawieniu dowodu tożsamości. Zakwaterowani mają możliwość zamówić sobie po minimalnej cenie śniadania i kolacje. Opłata za pobyt wynosi od 3 do 5 zł. za dobę. Niezamożnym przydziela się kwatery zupełnie bezpłatnie na podstawie otrzymanych z P. K. Op. kart noclegowych.

Znaleziono w tramwajach

od dnia 21 do 30 listopada br. klucze, portfele, torebki, zarekawki, zegarek, rękawiczki, teczki, czapkę, dokumenty osobiste oraz szereg innych przedmiotów, które odebrać można w biurze ruchu, Wulecka 4, tel. 298.90 (wewn. 20).

7 świec roratnych

W okresie adwentu w czasie odprawiania mszy do 6-ciu stojących na ołtarzu świec dodaje się 7-mą. Musi być ona wyższą niż inne. Ma symbolizować Najświętszą Pannę, która jako Jutrzenka poprzedziła światło Chrystusowej sprawiedliwości. Msze odprawiana w tym czasie są to tak zwane roraty, nazwane od początkowych słów modlitwy: „Rorate coeli”. — „Spuśćcie rosę niebios”. Roraty odprawiać się muszą przed świtem, gdyż mają być oznaką tego, że cały świat pozostawał w ciemnościach błędu w tym czasie, kiedy to miał się na nim ukazać Chrystus. Msza ta jest o charakterze wotywy, więc powinna zasadniczo być śpiewana. Uświęcona jest ona u nas tradycją od niepamiętnych czasów i poza naszym krajem nie jest znana w liturgii kościelnej. W dawnych, odległych czasach średniowiecza w roratach brały udział wszystkie stany kraju. Przedstawiciel każdego z nich zapalał przed mszą jedną ze świec w stojącym na ołtarzu siedmioramiennym świeczniku. Bo świec nie rozmieszczano w poszczególnych lichtarzach, tylko, jak opowiada poeta: „Stał na ołtarzu przed mszą roraty Siedmioramienny świecznik bogaty.”

Zapalenie przez reprezentantów poszczególnych stanów miało oznaczać, że każdy z nich jest gotowy stanąć przed Sędem Bożym. Bo w kościelnych uroczystościach adwentowych wraz z zapowiedzią narodzin Chrystusa pojawia się i inna zapowiedź: drugiego Jego przyjścia na świat, przyjścia Jego w dniu Ostatecznego Sądu. A więc:

„Każdy na świeczkę grozsz swój przyłoży. I każdy gotów być na sąd Boży.”

„Tlen” w rozbudowie Nowością — fabrykacja szkła wodnego

Zasłużona w lwowskim przemyśle chemicznym fabryka „Tlen”, przetrwawszy bolszewicką okupację, po roku pracy w zespole fabryk mydła objętych przez trust należący do Państwowych Zakładów Zbożowych i Przemysłowych, weszła w nowe stadium — stała się obiektem dzierżawy.

Obecne usamodzielnienie się fabryki przywróciło jej także dawną nazwę, a wraz z tym i dawny rozmach inicjatywy i rozbudowy. Jedno i drugie dziś nielatwe. A jednak rozbudowano kotłownię, wstawiając nowy kocioł, buduje się nową halę; nowością jest fabrykacja szkła wodnego, dla którego aparaty przygotowały warsztaty lwowskie — je-

dne to urządzenie na cały dystrykt. Dostarczone przez hutę masy szklanej przez potraktowanie odpowiednimi alkalicami pod ciśnieniem pięciu atmosfer po ośmiu godzinach pracy zamieniają się na szkło płynne, artykuł ważny w budownictwie, w medycynie, znany w domowych gospodarstwach jako czynnik używany do konserwowania jaj.

Prócz szkła wodnego fabryka wyrabia dziś standartowe produkty — środki do prania, a mianowicie 10. procentowy proszek i 20. procentowe mydło i toaletowe mydło 28-procentowe, więc to, co przy daleko idącej oszczędności surowca odpowiadać może dostatecznie swoim zadaniom. (tp)

Wre praca w warsztatach przeróbki papieru P. K. Op.

Przy ul. Prowiantowej 2 znajdują się warsztaty przeróbki papieru ze starych odpadków, nieużytków itp., pozostające pod zarządem Polskiego Komitetu. Warsztaty wyrabiają torebki wszelkich gatunków i rodzajów, duże worki, koperty, bloki, pudełka itp. Najpoważniejszymi odbiorcami są NSDAP, Dystrykt, firmy miejskie i zamiejscowe, do których dostarcza się towar masowo, a część idzie do własnego sklepu Polskiego Komitetu przy ul. Kopernika 19.

Drugim działem pracy jest nasy-pywanie towaru dla spółdzielni „Jedność”. Spółdzielnia dostarcza towa-

ru, który waży się i nasypuje do opakowań wyrabianych na miejscu przez warsztaty.

Ostatnio został uruchomiony dział zabawkarsko-ozdobniczy, przy którym zatrudnia się 12 osób. Obecnie produkuje się ozdoby choinkowe, które można nabyć w sklepie Polskiego Komitetu przy ul. Kopernika 19.

Warsztaty zatrudniają ponad 100 osób, które korzystają z własnej kuchni uruchomionej przed kilku miesiącami.

OFIARUJ KAŻDEGO MIESIĄCA KILKA GROSZY NA CELE POLSKIEGO KOMITETU OPIEKI,

Z notatnika reportera

NAPAD. (y) — Na przechodzącego wczoraj wieczorem przez ulicę Marcina Skorobeckiego Franciszka lat 34 (Częstochowska 38) napadł osobnik nieustalonego nazwiska i adresu, który zadał mu ostrym narzędziem rany ciężkie głowy. Po prowizorycznym zaopatrzeniu lekarz Pogotowia skierował ofiarę bestialskiego napadu do szpitala przy ul. Rappaporta 8.

ZATRUCIE ALKOHOLEM. — Lekarz Pogotowia został wezwany na pl. Krakowski, gdzie znaleziono Leśnego Antoniego lat 32 (Piekarska 68) w stanie silnego zatrucia alkoholem. Po zastosowaniu środków trzeźwiących przewieziono go do szpitala przy ul. Piekarskiej 69.

WYPADEK KOLEJOWY. — Niedzielski Jan lat 19 (Zótkiewska 61) w czasie pracy na dworcu Podzamcze włożył przez nieostrożność rękę między szereżki, które zmiadziły mu kompletnie prawą dłoń wraz z palcami. Po prowizorycznym zaopatrzeniu lekarz Pogotowia przewiózł ofiarę nieszczęśliwego wypadku do szpitala kolejowego przy ul. Krasińskich 5.

POD AUTEM. — Krychlik Józef lat 36 (Holówki 10) dostał się pod koła przejeżdżającego samochodu na ul. Łyczakowskiej doznając złamanie podstawy czaszki i ogólnych obrażeń. Po udzieleniu pierwszej pomocy lekarz Pogotowia przewiózł ofiarę tragicznego wypadku do szpitala przy ul. Pijarów 4. — Salata Anna lat 57 (Winniki)

została na ul. Łyczakowskiej potrącona przez samochód, w wyniku czego doznała kontuzji ogólnych. Pierwszej pomocy udzielił jej lekarz Pogotowia.

Zbieraj i oddawaj go! Zrobisz z tego papieru nowy na nowe książki

Wieści z powiatów

PRZYKŁAD GODNY NAŚLADOWANIA. — Mieszkańcy wsi Szutowania (pow. Jaworów), świadomi trudnych warunków aprowizacyjnych swego nauczycielstwa, z własnej inicjatywy zorganizowali zbiórkę celem zaopatrzenia ich wraz z rodzinami w dostateczną ilość produktów rolnych, jak ziemniaków, zboża, hreczki czy prosa, dając im możliwość przetrwania do następnych zbiorów i ułatwienia tym samym pracy w szkole. Jest to fakt tym godniejszy zaznaczenia, że ziemia miejscowa jest niezbyt urodzajna, uprawa pewnych gatunków ziół tego roku nie dopisała, a wyznaczony kontyngent wieś zdała całkowicie i w przepisany termin. Nie było więc czym tak wiele szafować na pomoc dla nauczycielstwa. Ale zrozumienie z jednej strony pracy nauczycielstwa w dzisiejszych wojennych warunkach, a z drugiej strony praktyczne zastosowanie chrześcijańskiej „miłości bliźniego” i przekonanie o słuszności słów, że „wiarą bez uczynków martwa jest” — pobudziło nawet najbardziej spośród szutowkiej ludności do przyjęcia z pomocą swemu nauczycielstwu wedle sił i możliwości. Obecnie zaś wystąpiono z inicjatywą zorganizowania dostawy dla nauczycielstwa, względnie ich dzieci, bodaj skromnych ilości pełnego mleka oraz masła po cenach urzędowych.

Ofiarność polskiej ludności względem swego nauczycielstwa, która — przypuszczają należy — nie tylko w Szutowej się objawiła jako akt wdzięczności za możliwość nauczania

swych dzieci w ojczystym języku, nie będzie zapomniana.

POWIAT JAWOROWSKI NIE GRZESZY CZYSTOŚCIĄ. — Jaworowski powiatowy urząd zdrowia prowadzi radykalną akcję przeciw tyfusowi. Aby nie dopuścić do wybuchu i rozszerzenia się epidemii tyfusu piamistego, która ubiegłej zimy na przeciąg kilku miesięcy u nieruchomości wszystkie szkoły i spaliła normalny bieg życia publicznego w powiecie, zawczasu zapobiega się tej ewentualności niepożądaną, walcząc energicznie w pierwszym rzędzie z rozsadnikami epidemii — wszami. A że w powiatu jaworowskiego — choć wstyd o tym pisać — nie „grzeszą” zbyt higieną osobistą i nie bardzo są skłonne dobrowolnie rozstać się z nieodłącznymi towarzyszami domowych pieleszy, trzeba było zastosować środki bardziej skuteczne.

Dezynfekcyjne maszyny, będące w dyspozycji jaworowskiego powiatowego urzędu zdrowia, stale są zatrudnione. Objężdżają one po kolei okolice wsi, tępiąc robactwo wśród mieszkańców. Akcją przeciw tyfusowi zainteresowane są również szkoły powiatu, oraz Delegatury Polskiego Komitetu Opiekunów.

Lwów à la minute

Cud kwiatu

Rozkwitłe, ciężkie białe pęki chryzantem. Na puchowych, nieskalanie śnieżnych płatkach osiadła subtelna wola, kropelki rosy migocą i lśnią niby brylanty. Dziesiątki doniczek. Przebiega gdzieś tam szmaragdowa zieleń listków wśród pachnącej powodzi kwiatów.

— Ta kup, paniusiu... Za jedyne 20 złotych radość wniesiesz do domu. W kieszeni ci lżej, a w pokoju rozjaśnisz kąty. Kup, paniusiu... Patrz, jak chyła główki, jak wdzięcznie rozchylają paki, czy możesz przejść obok nich obojętnie i ty zadumane dziewczę i ty wytworna pani. Przechodzisz mimo, ukradkiem (by cię nikt nie posądził o sentymentalizm) spojrzasz ku kuszącej bieli i już, jakby urzeczona, przystajesz i wyciągasz dłoń ku kwiatom. Smukłe paluszki, niby siostry kwiatnych płatków, gładzą je leciutko, by nie uszkodzić. Jak łagodnieją ci zastygłe, dumne rysy, wdzięczny kobiecy uśmiech rozchyła wargi, pochylają się ku sobie pięknym ruchem dwie główki kobieca i kwiatowa. Nie widzisz ciekawych ni natrętnych spojrzeń, tulisz do piersi, niczym najcenniejszy skarb, siostry Twe... chryzantemy.

— Kwiaty, kwiaty, kup panie dla paniątki — przekonuje śpiewnie gruba sprzedająca. — Kobiety uderz tylko kwiatem, drogi panie i to fajnym kwiatem, a taki tylko u mnie pan dostani...

Muszą jej słowa sugestywnie działać, bo oto już znowu wonny pęk powędrował w objęcia zarumienionej pani.

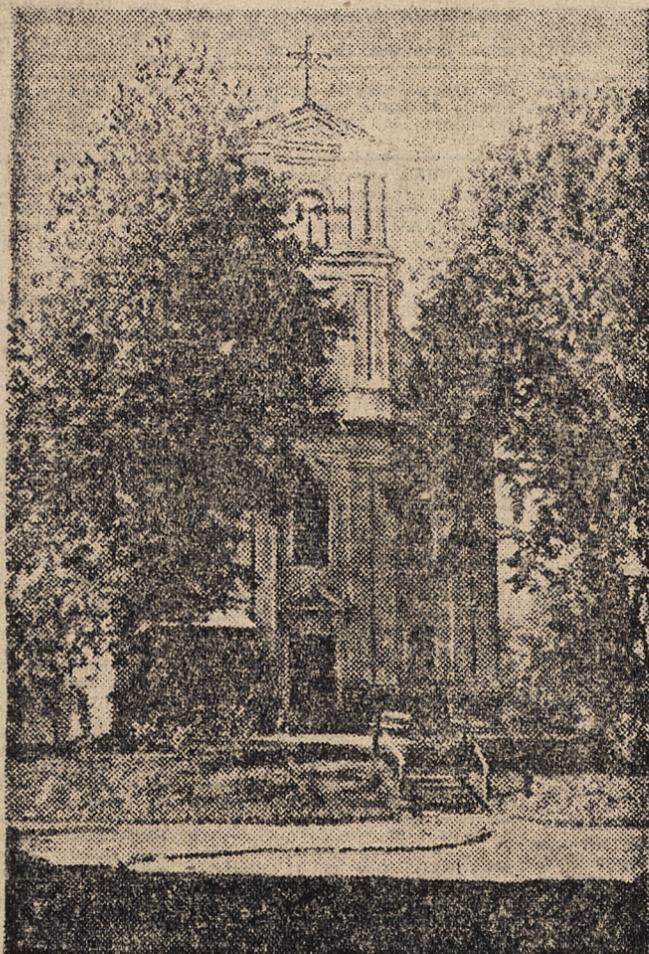
Młoda para oddała się powoli, a tu już nowy kupujący się zjawia. — Niech mi pani wybierze jakiejś ładne kwiatki, lla Mamusi, dziś jej imieniny.

— I mnie ten pęk nieśmiertelników... I mnie... i mnie...

Wędrują kwiaty z rąk, zmniejsza się różnobarwny ogród przed potężną Marcynową, przesuwają się jak w kalejdoskopie kupujący. Bo kwiaty — to miłość... K. H.

gólną. Więc na roratach tłumnie się gromadził.

Jak bardzo odległe są te przez poetę opowiadane czasy od epoki, w której dzisiaj żyjemy. Jak-

KOŚCIÓŁ ŚW. ZOFII WE LWOWIE

by się zdawało, zerwała ona przecież wszystkie nici wiążące ją z tradycją.

O wczesnej porannej porze wchodzi do kościoła. Na ulicach jeszcze ciemno. Może się zdawać, że to noc. W kościele od głównego ołtarza bije jasność światła. Odprawa się uroczysta śpiewana msza. Na ołtarzu płonie 7 świec, a wśród nich i ta najwyższa na cześć Panny Przenajświętszej.

Ludzi jest mało. Przeważnie kobiety. Czyż można się dziwić? Wychodzenie z domu w nocy natrafia na znaczne trudności, wobec tego ludzie ograniczają je do okoliczności podyktowanych najkonieczniejszą potrzebą.

Ale msza odprawia się tak samo jak w odległych, opisywanych w starodawnej poezji czasach. Jak w XII, czy w XIII wieku. Zapewne nie ma w niej dzisiaj tej uroczystości ceremoniału. Nie słychać w kościele ówczesnych chóralnych śpiewów. Ale te niewyuczone śpiewne modlitwy są tak samo miłe Pocieszycielce Utrapiionych. Od wieków wysłuchują ona skarg ludzkich z całą swą łaskawością. Słucha ich i dzisiaj, gdy z udreżonych serc płynie ku niej modlitwa:

„Zacznijcie wargi nasze chwalić Pannę świętą, Zacznijcie opowiadać cześć Jej niepojętą.”

Tę melodię i frazę godzinę ku czci Matki Boskiej i to nabożeństwo zwane „roratami” łączy jedna nić wspólna: dawność. Od długich stuleci, od wielu, wielu pokoleń słychać w kościołach naszych pochwalną nutę godzinę, a w okresie adwentu odprawia się o świcie msza specjalna. I to jeszcze wspólne, że tak pieśń jak i nabożeństwo są tylko narodowi naszemu właściwe.

L. P.

